

ПРОГРАМ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

1. ЦИЉ

Завршним испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил механичар моторних возила, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације механичар моторних возила.

2. СТРУКТУРА

У оквиру завршног испита ученик извршава **један радни задатак** којима се проверава стеченост свих прописаних стручних компетенција.

3. ОЦЕОИВАЊЕ СТРУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

Оцењивање стечености **стручних компетенција** врши се током реализације - извођења практичних радних задатака. Радни задаци формиран су превасходно на основу јединица компетенција и омогућавају проверу оспособљености ученика за примену знања, демонстрацију вештина и професионалних ставова у радном контексту. На овај начин је омогућено мерење знања, вештина, ставова и способности који одговарају Стандарду квалификације механичар моторних возила.

Критеријуми оцењивања стручних компетенција развијени су на основу јединица компетенција и чине *Оквир за оцењивање компетенција за квалификацију механичар моторних возила* у даљем тексту: (Оквир). Стручне компетенције су интегрисане у оквир са критеријумима за процену квалификација. Оквир садржи критеријуме процене, дате у две категорије: аспекти и индикатори процене. Инструменти за оцењивање стручних компетенција – обрасци који се користе на завршном испиту формиран су у складу са Оквиром.

Оквир за оцењивање компетенција Механичар моторних возила

Дужност: Сервисирање возила у гарантном року и поправка склопова возила и њихових подсклопова								
Аспекти	Индикатори							Број бодова
	1	2	3	4	5	6	7	
Сервис мотор по препоруци произвођача	Прима возило и преузима радни налог	Припрема возило за рад	Проверава течност расхладног система	Мења уље у мотору	Мења све пречистаче	Користи дијагностички уређај	Попуњава евиденциону листу	30
Сервис возила по препоруци произвођача	Прегледа ниво свих флуида	Прегледа издувни систем	Прегледа доди построј возила	Прегледа систем за пренос снаге	Прегледа систем за кочење	Прегледа систем за ослањање	Прегледа систем за управљање	10
Поправка мотора и система мотора	Прима радни налог и припрема возило за рад	Преузима делове за замену и бира потребан алат	Демонтира неисправан део мотора или део неког од система мотора	Уграђује нови део оп прописаној (сервисној) процедури произвођача	Проверава исправност рада	Замењен део дела (склопа)		25
Попрка система моторног возила	Преузима делове за замену и бира потребан алат	Демонтира неисправан део или склоп на возилу	Уграђује нови део по прописаној (сервисној) процедури произвођача	Проверава исправност и система				25
Организовање радног места	Бира потребан материјал	Бира потребан алат и прибор	Одржава алат и прибор на употребу на одговарајући начин	Одржава уредност радног места				5
Примена мера безбедности на раду и заштита животне средине	Користи и одржава средства за личну заштиту	Употребљава алат и прибор на безбедан начин	Одржава отпадни материјал на предвиђено место					5
Укупан број бодова								100

За проверу прописаних компетенција, а на основу оквира за процену компетенција утврђује се **листа радних задатака**. Листу радних задатака за проверу компетенција и радне задатке припрема Центар у саради са тимовима наставника.

4. ПРЕДУСЛОВИ ЗА ПОЛАГАЊЕ И УСЛОВИ СПРОВОЂЕЊА

Ученик полаже завршни испит у складу са Законом. Завршни испит може да полаже ученик који је успешно завршио три разреда средње школе по Наставном плану и програму за образовни профил **механичар моторних возила**.

Посебни предуслови за полагање и спровођење завршног испита дати су у следећој табели.

Ученик
<ul style="list-style-type: none">• заштитна одећа и обућа
Школа
За припрему и спровођење завршног испита неопходно је да школа самостално или у договору са специјалним партнерима обезбеди потребне услове: <ul style="list-style-type: none">• време• простор за реализацију испита• алате и уређаје• потребан материјал за израду одговарајућих радних задатака• пратећу документацију за радне задатке (обрасци-радни налог, евиденциона листа, пратећа документација-препоруке произвођача о процедури обављања обавезних сервиса у гарантном року)• обрасце записника за сваког ученика• описе радних задатака• обрасце за оцеивање радних задатака• чланове комисија обучене за оцеивање засновано на компетенцијама.

Током реализације испита није дозвољена употреба мобилних телефона.

Ученици који не задовољавају прописане предуслове не могу приступити полагању испита.

5. ОРГАНИЗАЦИЈА ИСПИТА

Организација завршног испита спроводи се у складу са Правилником којим је прописан програм завршног испита за образовни профил механичар моторних возила.

Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања.

Завршни испит спроводи се у школским радионицама, или у другим просторима који испуњавају услове радних места за које се ученик образовао. Будући да је значајан део наставног процеса реализован у предузећу, препорука је да се део или испит у целости реализује у тим условима.

Стручно веће наставника стручних предмета школе бира радне задатке на основу листе из овог Приручника (Анекс 2) и формира **школску листу** која ће се користити у датом испитном року. Број понуђених задатака, за ученике једног одељења који полажу завршни испит, мора бити најмање 10% већи од броја ученика.

Ученик извлачи радни задатак непосредно пред полагање завршног испита, без права замене. Ученик добија одговарајућу документацију непосредно пред реализацију сваког задатка.

У периоду припреме школа организује обуку чланова комисије за оцеивање на завршном испиту уз подршку стручних сарадника школе.

Завршни испит за ученика може да траје највише два дана.

5.1. Припрема ученика за полагање

За сваког ученика директор школе именује **ментора**. Ментор је наставник стручних предмета који је обучавао ученика у току школовања. Он помаже ученику у припремама за полагање завршног испита. У оквиру три недеље планиране наставним планом за припрему и полагање завршног испита, школа организује консултације, информисе кандидате о критеријумима оцеивања и обезбеђује услове (време, простор, опрема) за припрему ученика за све задатке предвиђене завршним испитом.

5.2. Испитна комисија

По формирању Испитног одбора директор утврђује чланове испитне комисије за оцењивање на завршном испиту и њихове заменике. Имена екстерних чланова комисије достављају се Центру. Комисију чине три члана, које именује директор школе, према прописаној структури:

- два наставника стручних предмета за образовни профил механичар моторних возила, од којих је један председник комисије
- представник послодаваца – компетентни извршилац датих послова у области машинства– кога предлаже Унија послодаваца Србије у сарадњи са одговарајућим пословним удружењима, Привредном комором Србије и Центром

Ради ефикасније реализације завршног испита, ако за то постоје прописани кадровски и материјални услови, у школи се може формирати и више испитних комисија, које могу истовремено и независно да обављају оцењивање.

6. ОЦЕЊИВАЊЕ НА ИСПИТУ**6.1 Испитни задаци**

Провера прописаних компетенција спроводи се на основу листе стандардизованих радних задатака, која је саставни део Приручника (Анекс 2).

Ученик извршава један радни задатак. У оквиру радног задатка, а након практичног извођења са учеником се води стручни разговор, који се не оцењује.

Сваком ученику се обезбеђују једнаки услови за обављање радног задатка. Припрема услова за одговарајуће задатке мора бити благовремена како се не би реметио ток и регуларност реализације испита. Упутство за постављање услова за реализацију задатака, Центар доставља школи у оквиру документа „Инструкције за оцењиваче за завршни испит за квалификацију механичар моторних возила“.

6.1 Оцењивање радног задатка

Оцену о стеченим стручним компетенцијама на завршном испиту даје испитна комисија. Оцењивање радног задатка се врши **индивидуално**. Сваки члан испитне комисије пре испита добија свој образац за оцењивање радног задатка, а председник комисије води и Записник о полагању завршног испита. Чланови комисије **техником посматрача** оцењују практично извођење.

Време израде радног задатка контролишу сви чланови комисије. Уколико ученик није реализовао радни задатак у оквиру предвиђеног времена, прекида се извођење и комисија оцењује оно што је до тог тренутка урађено.

Сваки члан комисије индивидуално оцењује рад ученика, вреднујући појединачне индикаторе у свом обрасцу за оцењивање радног задатка.

Радни задатак може се оценити са највише **100 бодова**.

Успех на завршном испиту зависи од укупног броја бодова које је ученик стекао извршавао радног задатка. Сваки члан испитне комисије у свом обрасцу за оцењивање радног задатка утврђује укупан број бодова за задатак. Појединачан број бодова (сваког члана комисије) се уноси на одговарајуће место у Записнику о полагању завршног испита и на основу тога комисија утврђује просечан број бодова за радни задатак.

Када кандидат извршењем радног задатка оствари просечних 50 и више бодова, сматра се да је показао компетентност.

Уколико је просечан број бодова на радном задатку мањи од 50, сматра се да кандидат није показао компетентност. У овом случају оцена успеха на завршном испиту је недовољан (1).

Укупан број бодова који ученик оствари на завршном испиту преводи се у успех. Скала успешности је петостепена и приказана је у следећој табели.

УКУПАН БРОЈ БОДОВА	УСПЕХ
до 49	недовољан (1)
50-63	довољан (2)
64-77	добар (3)
78-90	врло добар (4)
91-100	одличан (5)

7. ЕВИДЕНТИРАЊЕ УСПЕХА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Током завршног испита за сваког ученика појединачно, води се Записник о полагању завршног испита. У оквиру записника прилажу се:

- обрасци за оцењивање радног задатака свих чланова комисије.

Након реализације завршног испита комисија утврђује и евидентира успех ученика у Записнику о полагању завршног испита и ти резултати се објављују, као незванични, на огласној табли школе.

На основу резултата испита, Испитни одбор утврђује успех ученика на завршном испиту. Након седнице испитног одбора на којој се разматра успех ученика на завршном испиту, на огласној табли школе објављују се званични резултати ученика на завршном испиту.

На захтев школа је у обавези да резултате испита достави Центру, ради праћења и анализе завршног испита. У ту сврху Центар благовремено прослеђује школи одговарајуће обрасце и инструменте за праћење.

8. ДИПЛОМА И УВЕРЕЊЕ

Ученику који је положио завршни испит издаје се *Диплома о стеченом средњем образовању за образовни профил механичар моторних возила*.

Уз Диплому школа ученику издаје *Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил механичар моторних возила*.